

אין שמחה כהתרת הספיקות

צ"ק פ' קבו"ק אור ליו"ק ר"ח אייר תש"ס

לאצ"כ יגיבינו חסידיק אנשי אצ"פ יראיק ופלאיק פליטי"א

לאחרונה משקיעים המתעקשים מרץ רב להכניס ספיקות אצל ההמון עם של תושבי שכונתינו, ולזה הפיצו נייד עם כל מיני ספקות וספק ספיקות על העירוב הנעשה בשכונתנו, כאילו תיקון עירובין הוא "המצאה" שנתחדש בשנת תש"ס, אבל היות שבכל עיירות גדולות תיקנו גדולי עולם במשך הדורות עירובין בכל עיר ועיר, לכן כל הספיקות בהלכה כבר נתבררו ונתלבנו במשך הדורות ע"י גדולי הפוסקים שו"ע ונו"כ וכו' עד גדולי זמננו, כאשר כבר נתפרסם עשרות עשרות קונטרסים מגדולי הרבנים ות"ח, עד שב"ה לא נשאר שום ספק בחלק ההלכה של העירוב, והיתר תיקון עירובין בעירנו הוא מרווח יותר מירושלים, בני ברק, ווארשא, לאדז ושאר עיירות גדולות, ולכן באמת לא מוטל עלינו לענות להם מענה, אבל בכל זאת הולכים אנו בעקבותיו של הגאון בעל שו"ת בית שלמה בסי' נ"א, שכתב לשואל ששאל שאלה בהלכות עירובין וז"ל: "היום קבלתי מכתבו ואני חלוש כח מאד, בפרט שלדינא כבר השבת, ורו"מ ממריח א"ע להשיב על המערערים שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם ואם לא למדו מעולם הלכות אלו למה להכניס את עצמם בזה, אמנם בכדי לסתום פי המערער מוכרח אני להשיב שנית..."

הבאנו את שאלת המתעקשים כלשונם, ותשובה קצרה לסתום פי המערערים שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם:

"איתא בגמ' מסכת שבת קי"ז. ובעירובין ה' אמרו לו אין מערבין רשות הרבים בכך. פי' דאין מועיל תיקון של צורת הפתחים במקום רשות הרבים. ודין זה אין כאן שום מחלוקת בהפוסקים, וכו"ע מודים דצריך מחיצות דוקא, ודלונות במקום הפירצות. אבל המחלוקת בפוסקים אם הא דבעינן מחיצות דוקא, היא מדאורייתא או אינו אלא נדרבנן. (לשון המתעקשים)

בשו"ע הרב סי' שס"ד כתב דתורת הפתח רשות היחיד גמורה הוא מה"ת אפילו עשה כן באמצע רשות הרבים גמורה וכו' עכ"ל. וכ"כ בשו"ת מחזה אברהם סי' ס"ד שכתב כן ברעת המג"א, וכ"כ שו"ת אבני נזר סי' רע"ו, ובחור"מ סי' ק"ז, ובישועות מלכו סי' כ"א, וכה"ת וערוה"ש סי' שס"ב. וכתב הלבוש מדרכי להגרמ"מ עפשטיין סי' ד' דכיון דדין אם הו"ר דאורייתא הו"י ספק ספיקא, לכן מותר.

מהו רשות הרבים דאורייתא: רוב פוסקים סוברים רחובות ושוקים הרחבת ט"ז אמות אם הם מפולשים הו"י רה"ד, ואין צריכים שיעברו בהם ס' רסוא, וכן פסק המחבר, מ"מ אנו סומכים על שיטת בית אפרים כשיטת רש"י דצריכים ס' רבוא. מ"מ כתב הפוסקים שו"ע הרב והמשנה ברורה דירא שמים ובעל נפש יחמיר. (לשון המתעקשים)

בלבוש סי' שמ"ה, אור זרוע הל' עירובין אות קס"ד, א"ר סי' שמ"ה ושו"ע הרב סי' שס"ד כתבו דצריכין כל התנאים שיהא רה"ד, ובל"כ תנאי אחד לא הו"י רשות הרבים, ונמצא דמה שכתבו בשו"ע הרב והמ"ב שיר"ש יחמיר לעצמו הוא רק בתנאי של חסרון ששים רבוא, אבל על תנאי זה דצריך שיהא מפולש משער לשער מודי כל הפוסקים, וכבר כתב כן הגאון רבי שלמה דוד כהנא שאין מי שחולק ע"ו, וכ"כ בדברי מלכיאל ח"ד סי' ג' ו"לזה נוהגין לערב בכרכים גדולים מאוד ולא חששו למה שיש שם ס' רבוא, כיון שאין שם רה"ד מפולש". וכ"כ שו"ת מהר"י אסאד אור"ח סי' נ"ד "ובמדניתנו רוב עיירות אין פתחי שער העיר מכוונות ממש זה כנגד זה", ועי' בספר ובחרת החיים להגה"ק רבי שלמה קלוגער סי' קי"ז שכתב לאחר שהיה מערער שמפולש א"צ להיות מפולש ממש "דכל דלא הו"י זה כנגד זה מכון אין לו דין מבוי מפולש רק מבוי עקום עי"ש. ובארא פארק ודאי אינו מפולש משער לשער, (ואצ"ל עוד, שהשו"ע הרב והבמ"ב מיירי בליכא מחיצות, משא"כ ב"פ שיש ג' מחיצות, דפשימא דשרי אף לבעל נפש.

וכידוע דרוב עיירות באירופא כמעט לא היה רחוב רחב ט"ז אמות, רק בעיירות גדולות, ולכן חסידים ואנשי מעשה לא טלטלו בהם, כידוע מקני ת"ח חסידים, כגון בעיר קראקא דבגאליצא וכן ווארשא בפולין ועוד. (לשון המתעקשים)

ב"ה עדיין חיים אתנו לאוי"ט א זקני ת"ח וחסידים המעידים שבווארשא מלטלו בתוך העירוב גם החסידים ואנשי מעשה, אך בקראקא היה תקופה ששלמון הרשע שברו כל צוה"פ וכלית ברירה היו מהרבנים שהתירו על סמך הרבה קולות, ולכן החמירו אז החסידים ואנשי מעשה שלא ללטלל, אבל בתקופה הקודמת כשעוד היה העירוב ע"י צוה"פ נהגו כולם ללטלל).

נוהגין לזהלכה דדוקא אם יש ששים רבוא אז נעשה רה"ד. ואם צריכים ס' רבוא דוקא ברחוב אזור (כפשיטת לשון המחבר), או דסגי אם יש ששים רבוא בהעיר, (כלשון רש"י) ואז נמצא ברחובות העיר יחידיו ס' רבוא, ויש סברות לכאן ולכאן, ואין כאן רא"י מפורשת, "על כן הוה ספק לדינא" - כאן בברוקלין שדו"ן הרבה יותר מס' רבוא, ונמצא ברחובות בעיר רגלי אינשי יותר מס' רבוא. אם הוא רשות הרבים מה"ת ולא מהני צוה"פ. (לשון המתעקשים)

האי הצריך ס' רבוא עוברים בו דקאי על ה"רחוב" ולא שמצרפין כל רחובות העיר יחד, אינו רק שיטת השו"ע אלא שיטות רוב הראשונים ה"ה רבינו ירוחם נתיב י"ב ח"ד, רמב"ן דף נ"ט, ר"ן פרק כמה אשה, מרדכי פרק הזורק, אגור ס' תקל"ז, בה"ג מובא בתוס' עירובין דף ו', תוס' רבינו פרץ עירובין דף ו', רוקח ס' קע"ה, גמוקי יוסף הל' ציצית, רשב"א בתשובה ס' תשכ"ב, צדה לדרך מאמר ד' כלל ראשון, מאירי, תשו' מהר"ם מרוטנבורג ס' ל"א, ראב"ן, רע"ב פרק הזורק, אשכול עירובין דף ס"ד, שלמי גיבורים, ספר הנייר, מור ס' שמ"ה וס' שס"ד, רא"ש פרק אין צדין, לבוש. וכן במשכנות יעקב ס' קכ"א כתב דאלו הפוסקים הסוברים שצריך בכל יום היינו על הרחוב. וגם בשו"ת אגרות משה ס' קל"ט כתב כן בפשות לשון השו"ע. וברש"י גופא אין הכרח, כי בדרך מ"ז גם משמע לשון רחוב, וכן כתב הבה"ג בשיטת רש"י עירובין דף ו'.

ואפילו לא היה זו רק שיטת השו"ע לא היה ספק לדינא! כי אם כן הוא יגנוז השו"ע, כי בכל הלכה שנפסק בשו"ע יש עכ"פ ראשון אחד שחולק עליו, אלא ודאי שרבר הנפסק בשו"ע הוא לנו תורת משה ואין כאן שום ספק ואפילו ספק ספיקא.

הנה יש עדים שיש מחיצות בידי אדם שסובב בארא פארק, וממילא מותר לסלטל אפילו ירא שמים ואנשי מעשה. להוי ידוע שיש שיטות בהפוסקים בפלטיא הנזכר בגמרא שהיא רה"ר, לא מהני מחיצות אפילו שלמות מד' רוחות. ולנו אין קבלה איך לפסוק בענין זה, ואם רוצים להקל כיון דלא נזכר בשו"ע מה דינו, (אף שנזכר בראשונים ובפוסקים) - מימ' יש כמה וכמה שאלות חמורות בנוגע להג' מחיצות. (לשון המתקשים)

האי דלא מהני מחיצות בר"ה היא שיטת הרשב"א, וכתב ע"ז החכם צבי ס' ל"ז "חידוש גדול לא נמצא בשום פוסק זולתו לא קדמו ולא אחרון וגם הב"י שדרכו להביא כל הדיעות לא הביא שיטה זו". וכ"כ בחיי אדם כלל מ"ט בנשמת אדם אות ב', מים רבים דף ל"ו ס' ל"ח, ובשו"ת בית שלמה ס' נ"א דמ"מ כל הפוסקים הסכימו דאף מדינה גדולה שהקיפו מחיצות דין רשות היחיד עליו, כמ"ש הרמב"ם ריש הל' עירובין. ומה שכתבו ולנו אין קבלה איך לפסוק בענין זה, ברך שנתן חכמתו ליראיו ויש לנו גדולי תורה בעלי הוראה מובהקים, שכל בית ישראל גשען על הוראותיהם, שיודעים "כללי הוראה" איך לפסוק לנו, ואיננו עומדים ומחכים אם יש לכם מתקשים איזה קבלה.

יש כמה שיטות איך ואופן המדידה של המחיצות. ולהם נמצא שאין בארא פארק חוץ המחיצות. וידוע בין הרבנים ומורי הוראות השאלות והספקות באופן המדידה, ואי אפשר להאריך כאן. ואין מבורר איך לנהוג לדינא, ע"כ בארא פארק היא רק ספק מחצות. (לשון המתקשים)

הן אמת שלפי כמה שיטות לא נמצא ב"פ בתוך ג' מחיצות, כי נמצא בתוך ד' מחיצות. ואם יש דרך למדוד, וידוע בין הרבנים ומורי הוראות למה מתבייש אותו רב ומורי הוראה ולהראות מה שרואה, ממי מתבייש. ולאידך גיסא כבר העידו רבנים מובהקים שראו המחיצות והם מחיצות גמורות וחזקות וכשרות כדת וכדין, ובקרוב יופיע מפה ברור כשמש, ויראה כל אחד "הרוצה לראות" האמת, ועוברא ידענא במתקש אחד שהלך לראות המחיצות, ובמקום שהיה גדר חוק עמד וצווח שיש פירצה.

ואם רוצים עוד להקל, מפני סברת הגאון החזון איש שיש מחיצות מהבתים, להוי ידוע שידוע בין תלמידי החזון איש שהוא בעצמו לא סמכו ע"ז לדינא. ועוד הלא כל עיירות מאז ומקדם נבנה ברחובות בתים ומעולם לא סמכו על סברא זו בין המורי הוראות. ע"כ בארא פארק יש כמה וכמה ספיקות בהמחיצות ובדין המחיצות. (לשון המתקשים)

מחיצות הבתים אינו סברת החזו"א, כבר קדמו בספר מים רבים ס' ל"ח דאפילו פלטיא גמורה אם יש מוקפת במחיצת הבתים הוי רשות היחיד גמורה. בית שלמה ס' נ"א, תיו יהושע. וכ"כ בשו"ת מהר"י שמי"ף ס' ס"ה, שו"ת אבן ישראל להגר"י פישער, והגאון רבי בן ציון אבא שאול ז"ל שאפילו אחכ"י הספרדים המחמירין כשיטת הרמב"ם שא"צ ששים רבוא, מתיר ממעם החזו"א. גם הגאון הרב חיים קנייבסקי שליט"א מביא בספרו שונה הלכות מביא זה להלכה. ועי' בתשובות וכתבים ס' פ"ה למרן החזו"א דהמעם שהקפיד החזו"א שלא לפלטל היה מחמת החזקה שמצאו שהעירב היה מתקלקל כל שבת, משא"כ במקומינו פה העירוב הוא חזק ביותר, וליכא כלל חשש זה.

יהודי יקר! יכולים אנו לזמר "שמחים למדו ולערב עירובו" כי באמת אין כאן שום ספק או ספק ספיקא של חשש איסור דאורייתא או איסור דרבנן. העירוב הוא בתכלית הכשרות בכל החומרות! יסודות היתר אף הם חזקים כיתד שלא תמוט, וכעדות גדולי בעלי הוראה בדורנו מותר לכתחלה לטלטל בעירוב דידן שנעשה ע"י צורות הפתחים כדת וכדין. ואף שבכל העיירות הגדולות באיירופה סמכו על הרבה קולות כדי לתקן עירוב, ב"ה שכאן לא צירפו שום קולות, אלא חומרא בתוך חומרא כיאה וכנכון לעיר הגדולה והחרדית בישראל, בארא פארק.

האמנות בני הכ"ף האסוייץ בארא פארק

נ"ב המשך יבוא בע"ה, זה לעומת זה י"ל בשבוע הבא קונטרס "להתודע ולהגלות" להוכיח את שקריהם, כזביהם, וזיפיהם וסילופי בדברי הפוסקים הגאונים וצדיקים שפרסמו בפאשקעוויל "להתודע ולהגלות" שלהם.